

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

04.11.2021. Nr. 6-1/602

Limbažu novada pašvaldībai
dome@limbazi.lv

Limbažu novada pašvaldības
[pagasta A] [pirmsskolas
izglītības iestādei B]
e-pasts

Zināšanai: **Vides aizsardzības un**
reģionālās attīstības ministrijai
pasts@varam.gov.lv

*Par pašvaldības funkcijas izpildi
pirmsskolas izglītības nodrošināšanā*

Tiesībsargs ir izskatījis [personas A] iesniegumu par viņas bērnu tiesību un labas pārvaldības principa iespējamiem pārkāpumiem Limbažu novada pašvaldībā, risinot jautājumu par bērnu nodrošināšanu ar vietu Limbažu novada pašvaldības [pagasta A] [pirmsskolas izglītības iestādē (turpmāk – PII) B]

Iesnieguma izskatīšanas ietvaros tika saņemta papildu informācija no Limbažu novada pašvaldības. Izvērtējot faktiskos un tiesiskos apstākļus, tika konstatēts turpmāk minētais:

[1] Tiesībsargs konstatēja labas pārvaldības principam neatbilstošu pieteikumu reģistrāciju bērnu uzņemšanai Limbažu novada pašvaldības PII. Saskaņā ar situācijas faktiskajiem apstākļiem [personas A] iesniegums par viņas dēla uzņemšanu [PII B] tika saņemts izglītības iestādē 2020. gada 13.oktobrī, bet Limbažu novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu reģistrā tas tika reģistrēts tikai 2020. gada 11.decembrī. Lai arī Limbažu novada pašvaldība radušos situāciju pamatoja ar šķēršļiem, kas pastāvēja attālinātā darba procesa laikā, un informēja, ka ar vēlāku iesnieguma nogādāšanu un reģistrēšanu iesniedzējas bērnam netika radītas nelabvēlīgas sekas, šāda rīcība tomēr neatbilda Iesniegumu likuma prasībām.

Valsts un pašvaldības iestādēm, izskatot privātpersonas iesniegumus, ir jārīkojas atbilstoši Iesniegumu likumā noteiktajam. Saskaņā ar Iesniegumu likuma 4.panta otro daļu, ja iestāde konstatē, ka saņemtais iesniegums pilnībā vai kādā daļā nav šīs iestādes kompetencē un ja tas ir lietderīgi, tā septiņu darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas

pārsūta iesniegumu citai kompetentajai iestādei, informējot par to iesniedzēju. Saskaņā ar Limbažu novada domes 2012. gada 22.marta saistošo noteikumu Nr.8 "Par bērnu uzņemšanas un atskaitīšanas kārtību Limbažu novada pašvaldības izglītības iestādēs, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas" 4.punktu bērnu reģistrāciju uzņemšanai pašvaldības izglītības iestādēs, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas, veic pašvaldība. Tātad, konstatējot, ka [personas A] 2020. gada 13.oktobra iesnieguma izskatīšana nav PII kompetencē, izglītības iestādei saskaņā ar Iesniegumu likuma 4.panta otrajā daļā noteikto bija pienākums septiņu darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas pārsūtīt to Limbažu novada pašvaldībai reģistrācijai pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu reģistrā.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 11. panta 3. punktu viena no tiesībsarga funkcijām ir izvērtēt un veicināt labas pārvaldības principa ievērošanu valsts pārvaldē. Aicinu [PII "B"] un Limbažu novada domi turpmāk ievērot Iesniegumu likumā noteikto termiņu attiecībā uz iesnieguma pārsūtīšanu gadījumā, kad iesnieguma izskatīšana nav iestādes kompetencē.

[2] Tiesībsargs konstatēja, ka Limbažu novada pašvaldība nespēj nodrošināt ar vietām PII visus bērnus, kuri pieteikti uzņemšanai pašvaldības PII un dzīvesvietu deklarējuši Limbažu novada pašvaldības administratīvajā teritorijā, kā arī nenodrošina iespēju vecākiem saņemt pašvaldības līdzfinansējumu privātu PII apmeklējumiem vai bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējam. Tādējādi secināms, ka pašvaldība pienācīgi nepilda savu autonomo funkciju, kas saistīta ar pirmsskolas izglītības pakalpojuma nodrošināšanu pirmsskolas vecuma bērniem atbilstoši viņu interesēm un vajadzībām.

Izglītības likuma 17.panta pirmajā daļā ir noteikts katras pašvaldības pienākums nodrošināt bērniem, kuru dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, iespēju iegūt pirmsskolas izglītību. Saskaņā ar Izglītības likuma 17. panta 2¹. daļu, ja pašvaldība bērnam, kurš sasniedz pusotra gada vecumu un kura dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, nenodrošina vietu pašvaldības izglītības iestādes īstenojā pirmsskolas izglītības programmā (no pusotra gada vecuma līdz pamatizglītības ieguves uzsākšanai) un bērns apgūst pirmsskolas izglītības programmu privātā izglītības iestādē, tad pašvaldība šim privātam pakalpojuma sniedzējam sedz izmaksas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Iesnieguma izskatīšanas laikā no Limbažu novada pašvaldības saņemta informācija, ka uz 2021. gada 13.septembri, kad notika pēdējā Limbažu novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu uzņemšanas komisijas sēde, rindā uz vietu [PII B] bija 14 bērni vecumā no 1,6 līdz 4 gadiem. No tiem 8 bērniem ir deklarēta dzīvesvieta Limbažu novadā, bet pārējiem 6 bērniem – citos novados. Pašvaldība informēja, ka uz 2021. gada 1.septembri brīvās vietas bija šādās Limbažu novada pirmsskolas izglītības iestādēs un pirmsskolas grupās vispārējās izglītības iestādēs:

- 1) [PII 1] - 4 brīvās vietas;
- 2) [PII 2] - 20 brīvās vietas;
- 3) [PII 3] – 2 brīvās vietas;
- 4) [PII 4] – 1 brīvā vieta;
- 5) [PII 5] – 10 brīvās vietas;
- 6) [PII 6]- 5 brīvās vietas 5/6gadīgajiem bērniem;
- 7) [PII 7] – 9 brīvās vietas.

Brīvo vietu nav [PII B], Limbažu pilsētas [PII 8] un [PII 9].

Ņemot vērā, ka pašvaldības PII vēl ir brīvās vietas, Limbažu novada pašvaldība uzskata, ka tā spēj nodrošināt vietu ikvienam bērnam, kas reģistrēts uzņemšanai PII, līdz ar to paredzēt iespēju vecākiem saņemt pašvaldības līdzfinansējumu privātajām PII un bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzējiem nav nepieciešams.

Tiesībsargs vērs uzmanību, ka Izglītības likuma 17. panta 2¹ daļā noteiktais pašvaldības pienākums par izdevumu segšanu privātam pirmsskolas izglītības pakalpojuma

sniedzējam ir skatāms kopsakarā ar Izglītības likumā 17.panta pirmajā daļā noteiktajām bērna tiesībām iegūt izglītību dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē (nevis jebkurā izglītības iestādē), kā arī Bērnu tiesību aizsardzības likumā 6.pantā noteikto bērna tiesību un interešu prioritātes principu. Tādējādi, vērtējot pašvaldības spēju nodrošināt bērnu ar vietu citā PII, kas atrodas pašvaldības administratīvajā teritorijā, ir jāņem vērā attālums no bērna dzīvesvietas līdz izglītības iestādei, bērna vecums un nokļūšanas iespējas no bērna dzīvesvietas līdz izglītības iestādei un atpakaļ. Arī Izglītības un zinātnes ministrijas ieskatā pašvaldība varētu atteikties segt pirmsskolas izglītības programmas izmaksas privātai izglītības iestādei, ja pašvaldības piedāvātā iespēja bērnam iegūt pirmsskolas izglītību citā savas administratīvās teritorijas pilsētā vai pagastā, kurā nav deklarēta bērna dzīvesvieta, esošajā izglītības iestādē, pirmām kārtām nodrošina bērna vislabāko interešu ievērošanas principu, kā arī ir lietderīga un efektīva, it sevišķi ņemot vērā bērna vecumu, attālumu un nokļūšanas iespējas¹.

Vērtējot iesniedzējas situācijas apstākļus, secināms, ka no Limbažu novada pašvaldības PII, kurās ir brīvās vietas, iesniedzējas bērnu dzīvesvietai [dzīvesvietas adrese] tuvākās PII, kas vienlaicīgi var uzņemt abus iesniedzējas bērnus, atrodas Limbažu pilsētā. Attālums no bērnu dzīvesvietas līdz Limbažu pilsētas [PII 1], kas atrodas [adrese], Limbažos, un no bērnu dzīvesvietas līdz [PII 2] [adrese], Limbažos ir vienāds - apmēram 32,9 kilometri². Tiesībsarga ieskatā, ņemot vērā lielo attālumu no bērnu mājām līdz izglītības iestādei, bērnu vecumu, nokļūšanas iespējas un nepieciešamību ceļā pavadīt nesamērīgi ilgu laiku, risinājums bērnus nodrošināt ar vietu vienā no minētajām PII neatbilst bērnu vislabāko interešu ievērošanas principam. Lai nodrošinātu pirmsskolas izglītības pakalpojuma pieejamību tuvāk bērnu dzīvesvietai, Limbažu novada pašvaldībai tomēr ir jāmeklē citi situācijas risinājumi, tai skaitā jārisina jautājums par vecāku tiesībām saņemt līdzfinansējumu privātu PII apmeklējumiem, kā to paredz Izglītības likuma 17.panta 2¹ daļa. Pašvaldības autonomās funkcijas izpildei atbilstoši likuma "Par pašvaldībām" 15.panta 4.punktam, kas nosaka pašvaldības pienākumu nodrošināt pirmsskolas vecuma bērnu ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs, jautājums var tikt risināts arī ar pašvaldības līdzfinansējuma piešķiršanu privātajam bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējam – aukles pakalpojumam.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto Tiesībsarga biroja kompetenci iesniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu, aicinu Limbažu novada pašvaldību pieņemt regulējumu, kas paredz iespēju saņemt pašvaldības līdzfinansējumu privātajām PII vai bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem gadījumā, kad pašvaldība nevar nodrošināt bērnu ar vietu bērna dzīvesvietai tuvākajā pašvaldības PII.

Par rekomendāciju izpildi lūdzu informēt tiesībsargu **līdz 2022. gada 10.janvārim**.

Tiesībsarga pilnvarojumā
Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

L.Grāvere

¹ Izglītības un zinātnes ministrijas 09.09.2021. vēstule Nr.389.

² [hipersaite uz Google karti, kurā parādīts attālums no personas A dzīvesvietas līdz PII 1 un PII 2]